

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobců: a) V. D., b) L. D., c) nezl. M. D., d) nezl. Z. D., všichni státní příslušníci Ukrajiny, všichni zastoupeni Mgr. Gabrielou Kopuleťou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. 10. 2018, č. j. 4 Az 89/2017 – 67,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobců Mgr. Gabriele Kopuleté, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 10 220 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení žalobců nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 9. 2017, č. j. OAM-631/ZA-ZA12-K02-2017, neudělil mezinárodní ochranu žalobci a) podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „*zákon o azylu*“). Žalovaný dále rozhodnutím ze dne 9. 10. 2017, č. j. OAM-630/ZA-ZA12-K02-2017, obdobně neudělil mezinárodní ochranu žalobkyni b) a jejím dvěma nezletilým dětem [žalobcům c) a d)]. Žalobci a) a b) jsou manželé a žalobci c) a d) jsou jejich nezletilí synové.

[2] Žaloby proti výše uvedeným rozhodnutím žalovaného Městský soud v Praze (dále jen „*městský soud*“) nejprve spojil ke společnému projednání. Rozsudkem ze dne 2. 10. 2018, č. j. 4 Az 89/2017 – 67, pak městský soud žaloby jako nedůvodné zamítl.

[3] Při posuzování věci vycházel městský soud z následujícího skutkového stavu. Dne 3. 8. 2017 požádali žalobci o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V rámci

žádosti a v následném pohovoru uvedli, že jsou státními příslušníky Ukrajiny, náboženským vyznáním Svědkové Jehovovi a jsou bez politického přesvědčení. Ve vlasti žili ve městě X v Ivano-Frankovské oblasti. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu žalobce a) sdělil, že měl na Ukrajině spory s příbuznými o jednopokojový byt, který vlastní napůl se svou pratetou. Pratetina dcera [dále jen „*prasešťrenice*“ - podle výpovědi žalobce a) jde o dceru babiččiny sestry – pozn. Nejvyššího správního soudu] mu opakovaně kvůli bytu vyhrožovala, potíže začaly na podzim 2016, kdy nechal žalobce a) na dveře bytu namontovat speciální zámek, aby se nemohla dostat dovnitř. „*Prasešťrenice*“ se chovala stále agresivněji, žalobce a) proto na přelomu roku 2016 a 2017 věc nahlásil na policii, ta se tím ale odmítla zabývat a sdělila mu, že rodina si má spory o majetek vyřešit sama. Žalobce a) se na jiné orgány neobrátil, proti postupu policie stížnost nepodal. Vnitřní přesídlení nepřipadalo v úvahu, protože „*prasešťrenice*“ má partnery pochybného charakteru, kteří jsou spojeni s podsvětím a jejich kontakty sahají na celé území Ukrajiny. Žalobce a) dále uvedl, že kromě potíží s bytem neměl ve vlasti žádné problémy. Chtěl by si v České republice vydělat nějaké peníze a pak se vrátit do vlasti a pokusit se od příbuzných druhou polovinu bytu odkoupit. Žalobkyně b) odvozovala i s nezletilými dětmi důvod žádosti o mezinárodní ochranu od problémů manžela – žalobce a). Doplnila, že jí osobně nebo dětem nikdo nevyhrožoval, ale prostřednictvím manžela vyhrožovali celé rodině. Žalobkyně b) bydlela s rodinou na Ukrajině ve vlastním bytě. Jinak uvedla v zásadě totožné informace jako žalobce a).

[4] Po zhodnocení výše uvedených skutečností dospěl městský soud k závěru, že žaloba není důvodná a rozhodnutí žalovaného shledal v souladu se zákonem. Zdůraznil, že jediným důvodem podání žádosti o mezinárodní ochranu byly obavy před naplněním výhrůžek, jimiž žalobce a) častovala jeho „*prasešťrenice*“ v rámci sporu o společný jednopokojový byt. K tomu nejprve konstatoval, že tato situace nespadá pod důvody udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

[5] Městský soud dále s odkazem na judikaturu zdejšího soudu uvedl, že ve vztahu k výhrůžkám „*prasešťrenice*“ žalobce a) by bylo možno žalobcům udělit doplňkovou ochranu za situace, pokud by jim hrozilo „*reálné nebezpečí*“ újmy, tedy že ve významném procentu případů obdobných situací žalobců dojde k nežádoucímu následku, takže žalobci mají dobré důvody domnívat se, že takový následek může s významnou pravděpodobností postihnout i je. Městský soud však neshledal, že by žalobcům reálné nebezpečí hrozilo. Poukázal přitom na to, že „*prasešťrenice*“ vyhrožovala žalobci a) pouze ve chvílích jejich setkání, sama jej nevyhledávala a nikdy ani nevyhrožovala ostatním členům rodiny. Vůči žalobcům či jejich majetku se nedopustila žádného násilí a není známo, že by v minulosti měla problémy se zákonem. Výhrůžky byly nekonkrétní a podle městského soudu z nich nevznikal dojem připraveného plánu. Sám žalobce a) ve správním řízení uvedl, že výhrůžky měly spíše charakter nadávek, za které je zpočátku i považoval. Městský soud poukázal na to, že míra obav žalobců nemohla být tak velká, jestliže v dubnu 2017, kdy navštívili Českou republiku, o mezinárodní ochranu nepožádali. Žalobce a) tento fakt zdůvodnil tak, že chtěl využít polské vízum až do konce jeho platnosti, aby mohl v Polsku pracovat. Po návštěvě ČR se vrátil do Polska a zbytek rodiny odcestoval zpět na Ukrajinu, tedy tam, kde jim měla hrozit vážná újma.

pokračování

[6] Městský soud dále zdůraznil, že žalobci měli v domovském státě dostatek právních instrumentů na to, aby se alespoň pokusili situaci vyřešit pomocí ukrajinských orgánů veřejné moci. Pouze jedinkrát se obrátili na policii ve městě X, vícekrát to však již nezkusili a proti postupu policie nepodali stížnost. Žalobci dále mohli využít rovněž vnitřního přesídlení, jejich tvrzení, že „prasestřenice“ má kontakty na podsvětí, respektive na osoby s vlivem po celé zemi, nepovažoval soud za plausibilní. Takové okolnosti z ničeho nevyplývaly. Městský soud též nepřisvědčil námitce týkající se bezpečnostních poměrů na Ukrajině. Město X leží ve značné vzdálenosti od centra bojů v Luhanské a Doněcké oblasti. Integrace žalobců c) a d) ve školních zařízeních v ČR může podle městského soudu představovat relevantní skutečnost v obecném cizineckém právu, nikoli však v azylovém řízení. Závěrem se městský soud neztotožnil ani s námitkami poukazujícími na obvyklou praxi žalovaného, který měl v obdobných případech doplňkovou ochranu udělit. Na konkrétní takové případy žalobci nepoukázali a soudu ani nebyly známy z jeho úřední činnosti. Městský soud uzavřel, že žalovaný posoudil věc žalobců objektivně a nestranně, vycházel z dostatečných a aktuálních podkladů a svoje závěry řádně zdůvodnil.

[7] Kasační stížnost podali žalobci (dále také jen „stěžovatelé“) formálně z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Namítají v ní, že městský soud nesprávně posoudil otázku možnosti udělení azylu nebo doplňkové ochrany. Stěžovatelé sice opustili vlast primárně z důvodu obav o život a bezpečí v důsledku vyhrožování ze strany příbuzné (míněno „prasestřenice“ – pozn. Nejvyššího správního soudu), avšak v širším kontextu mají problémy i s členy mafiánských struktur (partner příbuzné, která stěžovatelům vyhrožovala). Nelze vyloučit, že s těmito osobami spolupracuje i policie, popřípadě jejich způsob jednání toleruje. Policie stěžovatelům nepomohla, na nadřízené orgány se tito neobrátili, neboť je obecně známo, že na Ukrajině je úroveň ochrany běžných občanů nízká. Stěžovatelům tedy reálně hrozí v zemi původu újma, neboť jejich životy neochrání policie ani jiné státní orgány.

[8] Podle stěžovatelů dále žalovaný v řízení řádně nezjistil skutkový stav věci. Správní rozhodnutí neodpovídá osobním poměrům stěžovatelů, situaci v místě jejich bydliště i celkovým poměrům panujícím v zemi původu. Žalovaný neopatřil dostatek aktuálních a úplných podkladů a byl vůči stěžovatelům zjevně zaujatý.

[9] Stěžovatelé závěrem namítají, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný. Z jeho odůvodnění není zřejmé, jakými úvahami se městský soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů ve vztahu k bezpečnostní situaci stěžovatelů, která je zapříčiněna nevymahatelností práva na Ukrajině. Z rozhodnutí městského soudu není patrné, z jakých důvodů nepovažoval za důvodnou právní argumentaci obsaženou v žalobě. Postup městského soudu dále musí splňovat požadavek předvídatelnosti a při jeho rozhodování nesmí vznikat nedůvodné rozdíly, což ovšem nebylo v posuzovaném případě dodrženo.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje její zamítnutí. Nejprve odkazuje na spisový materiál, na správní rozhodnutí a na výpovědi stěžovatelů během správního řízení. Žalovaný je přesvědčen, že posoudil všechny okolnosti daného případu, shromáždil odpovídající podklady a jeho rozhodnutí je v souladu s právními předpisy.

Stěžovatelé podle něj neuvedli žádné relevantní důvody z hlediska mezinárodní ochrany. Žalovaný se ztotožňuje s napadeným rozsudkem městského soudu a neshledává v něm žádná pochybení. K ostatním kasačním námitkám se žalovaný nevyjádřil a uvedl, že jejich posouzení ponechává na úvaze Nejvyššího správního soudu.

[11] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost*.

[12] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad práva a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Přijatelnost kasační stížnosti by rovněž dle výše citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 zakládalo zásadní pochybení krajského (zde městského) soudu při výkladu hmotného či procesního práva, pokud by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů.

[13] V zájmu stěžovatelů v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřují – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Stěžovatelé v kasační stížnosti výslovně netvrdili a neoznačili žádný důvod, jímž by měla kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně přesahovat jejich vlastní zájmy. Stěžovatelé toliko obecně tvrdili, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, městský soud se nevypořádal s žalobními argumenty a jeho rozhodnutí bylo nepředvídatelné. Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek a taková pochybení nezjistil. Průběh řízení nebyl stížen vadami, odůvodnění napadeného rozsudku s ohledem na stěžovateli popsaný skutkový příběh bylo dostatečné a srozumitelné a městský soud se vypořádal se všemi žalobními námitkami (viz str. 4 až 7 rozsudku městského soudu). Žádné zásadní pochybení městského soudu ve smyslu uvedené judikatury tak zdejší soud neshledal.

[14] Žádnou právní otázku, ať již z oblasti práva hmotného či procesního, k níž by byl nucen se vyjádřit za účelem sjednocování judikatury, dále Nejvyšší správní soud v projednávané věci rovněž nenalezl. Otázky, které stěžovatelé nastolili v žalobě a poté znovu v kasační stížnosti, již byly opakovaně v judikatuře tohoto soudu řešeny. Nejvyšší správní soud se k působení soukromých osob v minulosti nejednou vyjádřil a například v rozsudku ze dne 13. 9. 2004, č. j. 4 Azs 185/2004 – 45, uvedl, že „[z]a pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné

pokračování

moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.“ Citovaný rozsudek se sice týká výslovně pojmu pronásledování, nicméně totožné požadavky klade zákon o azylu i na otázku posouzení hrozící vážné újmy v případě návratu do vlasti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62).

[15] Stěžovatelé se sice jednou na policii obrátili, avšak ta se jejich případem z důvodu nedostatku důkazů a s ohledem na povahu věci (spory v rodině o majetek) odmítla podle jejich tvrzení zabývat. Stěžovatelé nepodali proti postupu policie stížnost a ani se svůj problém nepokusili vyřešit žádným jiným způsobem. Uvádí totiž, že úroveň ochrany běžných občanů je na Ukrajině nízká. Z judikatury Nejvyššího správního soudu však vyplývá, že subjektivní nedůvěra vůči vnitrostátním orgánům neodůvodňuje rezignaci na využití ochrany státu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012 – 23).

[16] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[17] Kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[18] Stěžovatelům byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2019, č. j. 3 Azs 119/2018 – 88, ustanovena zástupkyně Mgr. Gabriela Kopuleťá, advokátka se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1. Původní zástupkyni stěžovatelů, Mgr. Ivetě Cimburkové, advokátce ustanovené v řízení před městským soudem, byl na vlastní žádost pozastaven výkon advokacie s účinností od 1. 1. 2019, o čemž kasační soud informovala přípisem dne 3. 3. 2019. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Soud ustanovené zástupkyni přiznal odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v doplnění kasační stížnosti [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a s § 11 odst. 1 písm. písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění (dále jen „advokátní tarif“)], a to ve věci čtyř stěžovatelů. Podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snižena o 20 %. Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí částku 3 100 Kč, po snížení podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu pak za každého ze stěžovatelů 2 480 Kč, tj. za všechny zastupované stěžovatele celkem 9 920 Kč (4 x 2 480 Kč) za jeden úkon právní služby. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náleží ustanovené zástupkyni i náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby. Ustanovená zástupkyně soudu nedoložila, že je plátkyní DPH (§ 14a advokátního tarifu). Celkem tedy zástupkyni náleží odměna ve výši 10 220 Kč (odměna za jeden úkon právní služby 9 920 Kč a náhrada hotových výdajů za tento úkon 300 Kč). Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastoupení stěžovatelů nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné
§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 31. července 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu